

Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2010. OKTÓBER XXI. ÉVFOLYAM 19. SZÁM

PRESBITERKONFERENCIA, KÉT EGYHÁZKERÜLET
ÖSSZEFOGÁSÁBAN

A szolgálat vállalói

Helyszín és résztvevők. Idén is tartalmas előadásoknak örvendhetett a presbiterek közössége

Augusztus utolsó hétvégéjén, pénteken és szombaton zajlott a Királyhágómelléki és a Tiszántúli Egyházkerület közös szervezésében létrejött presbiteri konferencia, a nagyváradi-rogériuszi református templomban. Az idei konferenciát az Erdélyi fejedelmek, akik a magyar református egyházat szolgálták téma jegyében az egyháztörténelmi előadások határozták meg.

„Jó azok között az emberek között lenni, akik érzékelik Isten nagyságát” – üdvözölte a mintegy százfős hallgatóságot Csúry István püspök, örömeinek adva hangot, hogy a presbiterek közössége erősödni látszik, egyben köszönetét fejezte ki a szolgálatot vállalók irányába. A máramarosi havasoktól a Vaskapuig húzódó „földnyelv” az a terület, amelyen hozzávetőleg 300 ezer református él, kétharmaduk deklarált formában, egyházfenntartóként is református – mondta a püspök az Egyházkerület történetét vázolván. A Trianonnal egyidős egyháztest az anyaország és

Erdély között húzódik, ez egyben meghatározza lelkületét is. „Míntha mi lennénk az árva gyerek, a kicsi, a tapasztalatlan, a támogatásra szoruló. Ez el is fogadható, hiszen valóban mi vagyunk a legfiatalabbak” – fogalmazott a püspök. A százezernyi távolmaradó református mellett további gondot jelent a magyarság apadása, az alacsony, átlagosan 10-12 százalékos templomlátogatás (kivéve a Szilágyságot, ahol ez az arány 30 százalékos). A kerület szolgálatával kapcsolatban a püspök említést tett az óvodától az egyetemig programról, a gyülekezetekről és lelképásztoraikról. Jövendőbeli célként pedig egy református kórház és ennek háttéréként egy erdélyi keresztényen biztosítóhálózat létrehozásának fontosságát emlegette.

„Sokan szeretik az egyházat, ugyanakkor szenvednek attól, ahogyan megjelenik előttük napjaink egyháza, szürkén, elképzelés nélkül, emberi csatározásokkal teli” – szögezte le gondolatgazdag beszédében Derencsényi István. A Tiszántúli Egyházkerület főjegyzője

FOLYTATÁSA A 6. OLDALON

HETEDIK KÜRTSZÓ

A törvényről

A TÖRVÉNY az az állandó ható erő, mely a dolgok menetét szabályossá teszi. Az a belső elv, mely a cselekvést irányítja, ellenőrzi s megítéli. A tételes törvény lehet isteni és emberi eredetű. Ősforrása a szokás, mely a primitív társadalmak törvényének ma is elsőrendű alapja.

ISTEN KÖZVETLEN kijelentése néha nem tételes törvényeket, hanem csak elveket nyújt, mint a próféták és apostolok esetében. Így tágabb értelemben Isten törvénye az egész Biblia. Közelebbről azonban Isten törvénye alatt a Mózes által adott törvényeket szoktuk érteni, melyeket leggyakrabban Tórának neveznek.

A TÓRÁN belül ismerünk egy úgynevezett papi Tórát, mely az elnémult prófétaság helyett a kultusz rendszabályozását és a rituális tisztaságot követelte. A papi Tóra első összefoglalása az Ezékiel könyve 40-48. részében olvasható, melynek központjában a jeruzsálemi templom áll, legfontosabb személyei a jeruzsálemi templomnál szolgáló Sádok papok. A papi Tóra háromféle törvényanyagot tartalmaz: a kultusz, a polgári élet és tisztaság törvényét, melyek alapjává, szabályozójává lettek a zsidóság fogság utáni életének. A törvény ezek szerint Isten ajándéka, a nép megszentelésére, s az Isten előtti kedves élet útját mutatja meg.

JÉZUS HANGSÚLYOZTA, hogy nem jött a törvény eltörlésére, s hogy a törvényből egy jóta vagy egy pontocska sem marad betöltetlenül (Mt 4,17-19). Jézus a törvényt nem betűjében, hanem szellemében kívánta betölteni. A törvény igazi betöltése az Isten és felebarát tiszta szeretete (Mt 22,37-40).

AZ ÚJSZÖVETSÉGI írók közül különösen Pál apostol foglalkozott sokat a törvénnyel. Mint volt farizeus, illetékes is volt. A törvény Isten által adatott, s magában véve szent, jó és igaz (Róm 2,17; Gal 5,14). A törvény célja és vége Krisztus, minden hívőnek üdvösségére (Róm 10,1-4).

A TÖRVÉNYT Isten azért adta, hogy az ember bűnét felfedje és a bűnöst a maga életében megingassa. A szoltáros tanítása: „az Úr törvényében van gyönyörűsége, és az ő törvényéről gondolkodik éjjel és nappal” (Zsolt 1,2).

BÁNYAI LÁSZLÓ

Ötödik kántorképző tanfolyam /4. Melléklet: Református élet /I-IV.

„És odahaza megkérdezé őket: Mi felett vetekedtek egymással az úton? De ők hallgatának, mert egymás között a felett vetekedtek vala az úton, ki a nagyobb? És leülvén, odaszólítá a tizenkettőt, és monda nékik: Ha valaki első akar lenni, legyen mindenek között az utolsó és mindeneknek a szolgálója.” (Mk 9,33-35)

Amikor az ember sok év után visszanez, sok jó barát, ismerős, sok találkozás jut eszébe. Megtörténik az is, hogy néhány perc múlva hibáik is előkerülnek. Miért van ez így? Fizikai törvény, hogy a test, ha fény éri, árnyékot vet, tehát minden embernek kivétel nélkül van árnyéka. Mi azonban mindig mások árnyékát vesszük észre. Ők meg a miénket. Hányszor mondjuk: Nem tudnék, olyan lenni, mint X vagy Y. Ő meg ugyanezt mondja rólunk.

Talán a legfájdalmasabb árnyék az érvényesülési ösztön, mely olyan mint a rugó, folyton fölfelé szorít, könyörtelenül, mások kárán is. Csak egy ellenkező erővel lehet visszaszorítani – ez Isten kegyelme. Ez az érvényesülési törekvés jellemezte az úton lévő tanítványokat. Egymás árnyékát méricskelték, a magukét nem is látták valóságosan. A tanítványok egymásban nem a tanítványságot keresték, hanem a rang, a tisztség vált számukra a legfontosabbá; ki az első, s az kiken uralkodhat, ki következik a sorban, ki bizonyul a legutolsóknak?

A családokban sok baj forrása az, amikor az egyik fél mindenképpen uralkodni akar a másik fölött, vagy amikor a testvérek között van olyan, aki a többi testvér fölé akar nőni, gondoljunk a bibliai Józsefekre, akit emiatt gyűlölték meg testvérei. A munka-

A LÉLEK CSENDJE

Tetteinkkel szolgálni Krisztust

helyen szinte mindenki megszenvedi a törtető karrieristát, aki olyan, mint a biciklista: fölfelé meghajlik, lefelé tapos, az érvényesülés érdekében minden eszközt megenged magának. Besúgó, rágalmozó, könyörtelenül megfúrja hátulról a másikat, s ha ez a szellem elhatalmasodik, valóságos társadalmi csapássá válik.

Csapássá válik a karrierizmus, a versengés nem csak a munkahelyen, a családi ranglétrán, de a tanítványok között is, az egyházi, gyülekezeti életben is, amikor nem a szolgálatban versengenek, hanem a mások fölötti uralkodási vágyban.

Nagyon sok ember álarcot hord: az ostoba okosnak akar látszani, a gyöngye erősnek, a gyáva bátornak. Aki látszat szerint rendezi be egész életét, gesztusai, nyilatkozatai, egész magatartása ehhez igazodik. A

Kós Károly: A valkói templom

látszat alatt, ott belül állandó a félelem, hogy valaki egyszer rájön a csalásra, lerántja az álarcot s kiderül, hogy buta... A görög színészek szerepüknek megfelelően álarcot hordtak, de az előadás után letették. Az ember azonban nem képes letenni, mert hozzászokott egyéniségéhez. Csak álarc van, mögötte semmi. Ő ha egyszer észrevesszük, hogy megjátsszuk magunkat, hogy álarcot hordunk, legyen bátorságunk ledobni ezt a maszkot. Ne akarjunk az emberek szemében többnek látszani, mint amik vagyunk, akkor megtaláljuk lelkünk békéjét.

Nekünk, tanítványoknak, Jézus nem tiltja meg az elsőséget, az előre és felfelé való törekvést, nem helyteleníti a versengést, de erre csak a szolgálatban kerülhet sor. Ha valaki csak magát, a rangért, a tisztség viseléséért, a másokon való szeretet és segítő szándék nélküli uralkodásért akar első lenni, az nem kedves Krisztus előtt. A szolgálat nélküli rang, tisztségviselés látszat, üresség, álarc-viselés.

Imádkozunk és dolgozunk úgy, hogy tanítványságunk ne legyen látszat, álarc-viselés, szolgálat-nélküliség. Az tartsa magát elsőnek, aki a szolgálatban is az első, aki nem szájával, hanem tetteivel követi Krisztusát. Ne kívánd az elsőséget szolgálat nélkül, a szolgálat nélküli elsőség üres, nem építi, tönkreteszi a szívet-lelket.

BALÁZSNÉ KISS CSILLA

HISZEM ÉS VALLOM

A keresztyén életstílus

Amióta az ember létezik, mindig hitt valamilyen: ki a természet örök diadalában, ki a fák, kövek, hegyek, vizek erejében, mások a kézzel alkotott istenképek előtt tisztelegtek, ismét mások pedig az intelligens ember kitalálta ideálokban. Ma is, mindenkiben van hit. Legfőképpen a sikerben, gazdagságban és a világbékében hisznek... Hinni mindenben lehet, de a hit olyan, mint az újtjelző: amiben hiszünk, arra tartunk.

Nekünk, reformátusoknak elsősorban arra a hitre kell alapoznunk, amit Krisztusban nyertünk, és amiről a *Heidelbergi Káté 65. kérdése* (...honnan származik ez a hit?) konkrétan elmagyarázza, hogy *Szentlélektől* származik, *ki azt a szent evangélium prédikálása által szívünkben felgerjeszti, és a szent sákramentumokkal való élés által bennünk megerősíti.* Ez a mi újtjelzőnk!

Csiha Kálmán nagyon frappánsan magyaráz erről: A tüzet gerjesztik. Amikor szinte elaludna, akkor fújják, hogy fellobbanjon újra a láng. Tűzgyújtásnál is gerjesztik a tüzet: fújják a meggyúlt kicsi lángoc-

kát, hogy nagyobb erőre kapjon. Isten is így gyújtja szívünkben a hitet az evangélium prédikálása által, a sákramentumokkal való élés által pedig megerősíti lelkünkben.

Ugyanígy a hétköznapiakban is. A békés élethez kell a hit táplálta jó szív! Ebbe hull bele az Ige magva, amit nekünk kell ápolni, hogy gyümölcsöt teremjen. Ha meleg az a szív, óvjuk a világ zajától és szennytől, gondoskodunk a naponkénti tiszta fényéről, akkor nem érhet bánkódást, sőt... képessé tesz adni a valóban rászorulóknak, felkarolni az árvízkarosultat vagy földrengés sújtottat. Ezt a Szentlélek indítja be! Nemhiába: a Szentírás kijelentése szerint csak az élő hit a valódi hit (Jak 2,20.26)! Ha hit van, minden van. De ha hiányzik a háttérből a belőle származó cselekedet, akkor szinte semmit nem ér. Olyan mint a tető nélküli ház.

Nagyon szegények azok, akik nem hisznek vagy nem is akarnak hinni Istenben. Semmi varázsát nem látják az Életnek. Nem ismerik fel a gondviselést, nem tudnak remélni, nincs bennük tiszta szeretet! Honnan

is lenne mindez, ha a Szentlélek nem tud munkálkodni bennük?

Frederick Buechner amerikai teológus és író erről így fogalmaz: „Hinni csak abban lehet, ami (még) nincs. De ha hiszünk benne, azonnal létezővé válik, mert a hit az ember legerősebb teremtő funkciója. Hatékonyasága egyenes arányban áll a megalkotott kép tisztaságával. A hit tehát inkább érhető ígéként, mint főnévként; folyamatként, semmint állapotként. Inkább újra és újra, mint most vagy soha. Hinni annyit, mint nem tudni biztosan hová, de mégis menni - bizalommal. Egy utazás térkép nélkül.”

Bár nincs térkép, mégis van iránytű: Krisztus! Ő nemcsak a jó hírt hozza a mindennapjainkba, de azt oly szinten belénk pecsételi, hogy bármikor arra gondolunk, bizalmunk és reménységünk megújul.

A keresztyén ember számára a hit legerősebb formája az Istenben, Krisztusban való örök hit. Ez, mondhatni egy életstílus. Olyan életvitel, amellyel Isten szeretetére válaszolunk. Arra, amit folyamatosan csak Tőle kapunk: Krisztust és az evangéliumot. Ez nem a hiedelmek gyűjteménye, hanem a személyes hit.

ORBÁN LEVENTE

Az aradi tizenhármak utolsó mondatai

A kivégzés előtt elhangzott utolsó mondatok:

Leiningen-Westerburg Károly: A világ feleszmél majd, ha látja a hóhérok munkáját.

Damjanich János: Legyőztük a halált, mert bármikor készek voltunk elviselni azt.

Török Ignác: Nemsokára Isten legmagasabb ítélőszéke elé állok. Életem parányi súly csupán, de tudom, hogy mindig csak Őt szolgáltam.

Aulich Lajos: Szolgáltam, szolgáltam, mindig csak szolgáltam. És halálommal is szolgálni fogok. Forrón szeretett magyar népem és hazám, tudom megértik azt a szolgálatot.

Vécsey Károly: Isten adta a szívét, lelket nekem, amely népem és hazám szolgálatáért lángolt.

Lázár Vilmos: Ki tehet arról, hogy ilyen a magyar sorsa? Krisztus keresztje tövében érett apostollá az apostolok lelke és bitófák tövében kell forradalmárrá érni a magyar lelkeknek.

Dessewffy Arisztid: Tegnap hősök lettek, ma mártírok... Így parancsolja ezt hazám szolgálata.

Nagy-Sándor József: De rettenetes volna most az elmúlásra gondolni, ha semmit sem tettem volna az életemben. Alázatosan borulok Istenem elé, hogy hosszú, igaz emberré, jó katonává tett.

Knézych Károly: Milyen különös, hogy Haynau bíró is keresztény és én is az vagyok. Csak az ördög keverhette így össze a kártyákat.

Schweidel József: A mai világ a sátán világa, ahol a becsületért bitó, az árulásért hatalom jár. Csak egy igazi forradalom, a világ új forradalmi embersége söpörheti el ezt az átkozott, meghasonlott világot.

Kiss Ernő: Istenem, az újkor ifjúsága egész ember lesz-e? Árpádok dicső szentjei virrasszatok a magyar ifjúság felett, hogy Krisztusé legyen a szívük és a hazáé az életük.

Láhner György: Krisztus keresztje és a bitófa oly rokon. És az isteni áldozat mellett oly törpe az én áldozatom.

Poeltenberg Ernő: Minket az ellenség dühös bosszúja juttatott ide.

Thorma János: Aradi vértanúk

In memoriam Tolnay Istvánné

„És emlékezzél meg az egész útról, amely hordozott téged az Úr” (5Móz 8,2a).

Tolnay Istvánné, szül. Bokor Jolánka 1927. július 3-án, Bihardiószegen született. Gyermekéveit Bihardiószegen és Székelyhídon töltötte (apai ágon székelyhídi származású). Gyermekkorai élményeiről, a szé-

kelyhídi rokonsággal való szoros kapcsolatról, a dűlőutakon, szekerekkel történt kölcsönös látogatásokról sokat mesélt később az unokáknak.

Ifjú éveire is szívesen emlékezett, különösen az 1940-1944 közötti időszakra. („az a négy év megérte, hogy éltünk” – mondta később).

1947-ben férjhez ment Tolnay Istvánhoz. 1948-ban született István fia, 1950-ben Gábor.

Az ötvenes években édesapja és férje is kuláklistára kerül. Nehéz időket él a család. Apját, Bokor Gábort két évre a Duna-csatornához viszik, férjét is letartóztatják, mert – úgymond – nem szántotta fel idejében az egyik darab földjét. Kisgyermekait neveli. Férfi-munkaerő hiányában sokszor bizony-

Erős református hagyományú családba született, ami férjhezmenetele után még inkább hangsúlyt kapott. Férje egyházi, presbiter volt évtizedeken át.

Sokat dolgozott a nőszövetségben, egy ideig alelnöke volt. Énekkari tag volt, ameddig ereje engedte.

Nagy szerepe volt abban, hogy a legnagyobb unokája a lelkészi pályát választotta. Istvánnak egyszerre tanította a zoltárokradicséretekre és a hagyományos érmelléki dalokra.

PETŐFI SÁNDOR

István öcsémhez

Hát hogymint vagytok otthon, Pistikám?

Gondoltok-e úgy néha-néha rám?

Mondjátok-e, ha estebéd után

Beszélgetétek meghitt és vidám,

Mondjátok-e az est óránál:

Hát a mi Sándorunk most mit csinál?

És máskülönbén hogy van dolgotok?

Tudom, sokat kell fáradoznotok,

Örök törődés naptok, éjete,

Csak hogy szűkecskén megélhesetek.

Szegény atyánk! ha ő úgy nem bizik

Az emberekből: jégre nem viszik.

Mert ő becsületes lelkű, igaz:

Azt gondolá, hogy minden ember az.

És e hitének áldozatja lett,

Elveszte mindent, amit keresett.

Szorgalmas élte veritékének

Gyümölcseit most más emészti meg.

Mért nem szeret úgy engem istenem?

Hogy volna mód sorsán enyhítenem.

Agg napjait a fáradoástul én

Mily édes-örömet fölmenteném.

Ez fáj nekem csak, nyugodt életemet

Most egyedül ez keseríti meg.

Tégy érte, amit tenni bír erőd:

Légy jó fiú és gyámolítsd őt.

Vedd vállaidra félig terheit,

S meglásd, öcsém, az isten megsegít.

S anyánkat, ezt az édes jó anyát,

O Pistikám, szeresd, tiszteld, imádd!

Mi ő nekünk? azt el nem mondhatom,

Mert nincs rá szó, nincsen rá fogalom:

De megmutatná a nagy veszteség:

Ha elszólítná tőlünk őt az ég...

E néhány sorral érd be most, öcsém.

Én a vidámság hangját keresém,

És akaratlan ilyen fekete

Lett gondolatjaimnak menete:

S ha még tovább fonnám e fonalat,

Szívem repedne a nagy kín alatt.

Más levelem majd több lesz és vidám.

Isten megáldjon, édes Pistikám!

(Pest, 1844. június.)

lánytestvére „tartja az eke szarvát”, úgy boldogulnak, ahogy lehet.

1962 után a téveszben dolgozik, majd varrónőként otthon. Rengeteg időt áldoz az unokáira; éveket neveli őket.

1984-ben férje meghal, következik 26 évi özvegység.

A kilencvenes években a családdal együtt örvend a visszakapott földeknek. Hetven évesen is a föld megtartására és művelésére biztat.

Az Úristen jó egészségben tartotta meg, egészen 2008-ig. Az utóbbi két évben sokat betegeskedett, műtéti beavatkozásokon esett át. Nagy élni akarása, mély hite egészen az utóbbi hónapokig tartotta benne a reményt, hogy felépülhet. A legutóbbi hat hétben sokat szenvedett, sajnos, fokozatosan leépült a kegyetlen kór miatt.

2010. augusztus 24-én elhunyt.

VÉGET ÉRT AZ ÖTÖDIK KÁNTORKÉPZŐ TANFOLYAM

Szólj, ötágú síp, zengj magyar ének!

Ötödik alkalommal szervezték meg a Királyhágómelléki Egyházkerület Kántorképző Tanfolyamát Nagyváradon, a Partiumi Keresztény Egyetem zenetanárszékén, valamint a Várad-újvárosi templomban. A képzésen 28 hallgató vett részt, nyolc oktató vezetésével.

A megszokottnál három héttel korábban került megrendezésre a tanfolyam, de az új időpont szerencsésebbnek bizonyult, hiszen pedagógusok is részt tudtak venni, akik a nyári szünetben éppen szabadságukat töltik. Az egyházkerület nyolc egyházmegyéjéből érkeztek kántorok, Nagybányától Temesvárig, csupán az aradi egyházmegye hiányzott a palettáról. Hat kezdő csoportos hallgatóval bővült a képző, akik idén kapcsolódtak be. Az oktatás hat szinten folyt, két héten keresztül. Idén először kántorvizsgát is tartottak.

A kántorképzés az 1996-os *Magyar Református Énekeskönyv* bevezetése apropóján vált halaszthatatlanná, hiszen az új énekeskönyv visszahozta a genfi zsoltárokat az eredeti ritmusban, valamint számos régi magyar éneket, melyek használaton kívül voltak az 1921-es énekeskönyv bevezetése óta. Ezt a hátrányt Magyarországon, valamint a Felvidéken már hatvan éve kiküszöbölték az 1948-as, Csomasz Tóth Kálmán nevével fémjelzett énekeskönyvvel és egyházzenei reformmal. A Királyhágómelléken és Erdélyben a zsinat hosszas vajadás után, tíz évvel az új énekeskönyv megjelenése után hozott határozatot ennek bevezetésére és tette kötelezővé használatát a református gyülekezetekben. Ezzel együtt szükségessé vált az új énekek megtanítása, a kántorok képzése.

A szolgálatban lévő és leendő kántorok különböző szintű zenei előképzettséggel érkeznek a képzőre, ezért szükséges, hogy olyan csoportba kerüljenek, amelyben a lehető legjobban tudnak haladni. Idén hat csoportot szerveztek, mindegyiknek más a tananyaga, így évről-évre magasabb szintre kerülhetnek és bővíthetik ismereteiket. Hat tantárgyat: gyülekezeti éneket, hangszert (orgonát és harmóniumot), zeneelméletet és összhangzattant, zenetörténetet, kórus-vezetést, valamint az énektanítás módszertanát oktattak nyolc tanár segítségével, akik maguk is aktív kántorok. A tanári karban Józsa Domokos, Kozma Gyula, Kozma Márta, Leopold László, Márkus Zoltán, Nagy Judit Noémi, Orosz Otília Valéria és Pünkösti Apor oktattak. A képző szakmai irányítója Berkesi Sándor, Liszt- és Magyar Örökség-díjas karnagy, a debreceni Kántus karigazgatója.

A napi program megfeszített volt, reggel hattól este tízig tartottak a foglalkozások. A csoportos órák mellett egyéni hangszeroktatás is zajlik, valamint kötelező legalább napi egyórai gyakorlás. Ehhez a zene-

tanszék hangszerei, a templomi hangszerek, valamint az erre az alkalomra beszállított harmóniumok álltak rendelkezésre. A képző második hetében a hangszeres órák áttevődtek a rogériuszi református templomba.

Csütörtökön este a várad-szöllősi római katolikus plébániatemplom orgonáját látogatták meg. A Pécsen készült barokk orgona, valamint a kicsi ládaorgona elnyerte a hallgatók tetszését, mindkettőt ki is próbálták.

Az utolsó három nap már a vizsgák jegyében zajlott. Minden hallgató csoportvizsgát tett, amelyről igazolást kapott, ezzel folytathatja a képzőt a következő esztendőben. Augustus 20-án zajlottak a hangszeres vizsgák, valamint este hétkor került sor a záróhangversenyre. Az ünnepi istentiszte-

A záróhangversenyen gyülekezeti énekközpontok hangzottak el

leten Csúry István püspök hirdetett ígét, hangsúlyozva annak fontosságát, hogy életünk, beszédünk, munkánk által az emberek figyelmét Isten felé fordítsuk. A kántorképző ideje alatt is ez történt, hiszen a 28 fiatal Isten igéjének a fényében töltött el két hetet, felkészülve az énekelte ige szolgálatára. A záróhangversenyen gyülekezeti énekközpontok hangzottak el a hallgatók vezényletével. Ezt követően J. Haydn 26. *zsoltárát* Rác Lóránd Márton végzős hallgató, Berkesi Sándor *Magyar Ének* című művét Márkus Zoltán tanár, karnagy vezénylet, orgonán kísért Kozma Márta tanár.

Szombaton délelőtt a rogériuszi templomban folytatódott a záró rendezvények. A karvezetés vizsgát követően került sor a kántorvizsgás istentiszteletre, melyen Rác Lóránd Márton végzős hallgató végezte a kántori szolgálatot. D. Buxtehude *Prelúdium* című művével vette kezdetét az istentisztelet. A lekiót Oláh Tünde képzős hallgató olvasta fel, ígét hirdetett Oláh Mihály zilahi lelkipásztor, egyházkerületi zenei előadó. A Himmusz eléneklése után D. Buxtehude *Chaconne* című műve zárta le a vizsga-istentiszteletet. Közben megérkezett a násznép a soron következő esküvőre, így ennek keretében hangzott el újból a *Magyar Ének* című kórusmű, ezúttal a szerző, Berkesi Sándor vezényletével.

A hallgatók és oktatók ünnepi ebéddel zárták az ötödik kántorképző tanfolyamot. Köszönetet mondanak a Nagyvárad-újváro-

EGYHÁZZENEI KONFERENCIA LESZ OKTÓBERBEN. Szeretettel hívjuk a kántorokat, lelkipásztorokat, zenetanárokat, vallástanárokat és mindazokat, akik a gyülekezeti éneklésünk jobbításán fáradoznak, a Királyhágómelléki Egyházkerület egyházzenei konferenciájára, mely október 22-23-án Nagyváradon, a Lorántffy Egyházi Központban kerül megrendezésre. A konferencia témája: *A régi magyar énekek helye és szerepe a református gyülekezeti éneklésben.* A konferencia keretében előadások hangzanak el, énektanulás, kórus-hangverseny, kotta- és CD-bemutató lesz.

si egyházközségnek, Herdeán Gyöngyi és Sándor Lajos lelkipásztoroknak, hogy két héten át a templomot és a gyülekezeti termet a képző rendelkezésére bocsátották, valamint a Nagyvárad-rogériuszi presbitériumnak és Kerekes József lelkipásztoroknak az orgona használatának lehetőségéért. Külön megköszönik azt a szándékot, amellyel a rogériuszi orgonát Nagyvárad zenei életében a közösség javára igyekeznek felajánlani, melyben a kántorképző tanfolyam, az ősszel sorra kerülő kántorkonferencia, az orgonahangversenyek olyan fontos események, melyek erre a hangszerre fókuszálhatók. Köszönetet mondanak továbbá az oktatóknak, akik lelkiismeretes, pontos munkával segítették a hallgatókat a felkészülésben.

A Kántorképző Tanfolyam öt esztendőjének tapasztalatai alapján elmondható, hogy szükség van erre a képzésre. A szolgálatban lévő kántoroknak ritka esetben van lehetőségük nappali szintű képzéssel pótolni zenei ismereteiket. Bár kevés a két hét, mégis arra elég, hogy elindítsa a hallgatókat egy szakmailag helyes irányba, amit maguk otthon tudnak tovább fejleszteni, illetve a következő esztendőben folytatni a képző egy magasabb fokán. Ugyanakkor a képzőn kialakult szakmai és baráti kapcsolatok, a közösség megélése külön élmény. A szervezők keresik annak lehetőségét, hogy évente több alkalommal is találkozhasanak a kántorok tapasztalatcserére, szakmai napokra, évközi kántorképzésre. Ennek érdekében évente szeretnék megszervezni az őszi kántorkonferenciát, ahol egy adott témakörben, egy bizonyos szakterületen bővíthetik ismereteiket. Az elmúlt évben a református kóruskultúráról tartottak kétnapos tanácskozást, idén októberben a régi magyar énekek témakörében szerveznek konferenciát, melyre szeretettel várják az érdeklődőket. A lelkipásztorok is sokat segíthetnek azzal, hogy támogatják a kántorokat a szakmai képzésben, ha felhívják a tehetséges, jó zenei hallással és énekhanggal rendelkező fiatalok figyelmét a képző lehetőségére, akik a következő esztendőben bekapcsolódhatnak ebbe a munkába.

Reméljük, idővel a kántorok anyagi megbecsülése is felértékelődik azzal, hogy szakmai képzésük biztosított. Adja Isten, hogy még szebbé, még jobbá formálhassuk istentiszteleteinken a gyülekezeti éneklést, Isten dicsőségére.

O. O. V.

KERESZTYÉN IFJAK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Az Úr csodásan működik

A kétezres évek elején két ifjúsági csoport először találkozott, táborozott együtt. A fiatalok – az Arad-Belvárosi református és a hollandiai lutteni gyülekezet tagjai – közös keresztyén gyökerekre építve töltöttek együtt egy hetet, a festői szépségű Sonkolyoson. Már akkor és ott, 2004 nyarán kiderült, hogy minden különbözőség és esetleges nyelvi akadály ellenére, a fiatalok igazi közösséget alkotnak, barátságokat kötöttek.

Az akkor szövődött barátságok azóta csak erősödtek. Ugyanis a két gyülekezet fiataljai, a sonkolyosi tábort követően is találkoztak. Újabb táborok következtek: 2005-ben Hollandiában, 2006-ban Algyógyon. Mindezek megmutatták és bebizonyították azt, hogy a két csoport egymástól tanulva, egymás kultúráját felfedezve, ha kell több ezer kilométert megtevé, szívesen részt vesz a közös táborozásokon. Az addig jórészt saját forrásból szervezett nyári táborok megváltoztak, gazdagodtak.

Az uniós csatlakozást követően adott volt a lehetőség arra, hogy immár európai uniós pályázatok keretén belül kerüljenek megrendezésre a nyári együttlétek. Így tovább gazdagodtak a fiatalok, az interkulturalitás és multikulturalitás égíse alatt megszervezett táborokon. Az elsőre, 2009-ben Hollandiában került sor, ami rendkívül hasznos volt a fiatalok számára. Sok új ismeretre tehettek szert, betekintést nyerve a holland kultúra néhány alapkövébe, megbeszélve különböző témákat. Érdekes volt beszélni az immár 20 éve Szabad Európáról, és jó volt megtapasztalni az előnyöket: szabad utazást, lehetőségeket, amelyek révén a két ország fiataljai megismerhetik egymást, találkozhatnak és közösen gondolkodhatnak, alkothatnak.

Hazatérve, az Arad-Belvárosi református gyülekezet ifjúsági csoportja gondolt egy merészet és pályázatírásba kezdett. Megszületett a program, körvonalozódtak a gondolatok, alapkövek. Sok-sok munkával eltöltött

nap következett, amikor írtunk és újraírtunk, tervezgettünk. Annak ékes bizonyítékaként, hogy az Úr csodásan működik, sikerült elnyernünk a pályázatot. Az Európai Bizottság, Fiatalok Lendületben (Youth in Action) programja elősegíti az ifjúsági területen megvalósuló európai együttműködést, támogatva a fiatalok szerepvállalását. Így július 31. és augusztus 7. között mi láthattuk vendégül holland testvérgyülekezetünk tagjait. Projektünk a kölcsönös megismerésre épült, az interkulturalitás égíse alatt. Local Color címen, mely mindazon kulturális elemek gyűjtőneve, amelyek Aradnak és a régióknak egyedi „szint” kölcsönöznek; tehát azok a helyi sajátosságok, amelyek által Arad város és megye bővíti a közös európai kulturális örökséget. Aktivitásaink hivatalos nyelve az angol volt.

Projektünk másik alapköve a társadalmi szolidaritás és a társadalmi kirekesztettség elleni harc volt. Mivel 2010 a szegénység elleni harc európai éve, ez tükröződött a mi projektünkben is. A csoportok 30 százaléka hátrányos helyzetű fiatalokból állt, akik önrőből nem tudtak volna nyaralni. A projekt által lehetőségük adódott arra is, hogy megismerkedjenek a holland fiatalokkal, egy másik kultúrával és életszemlélettel. Az együtt töltött idő, a közös tevékenységek ismét erősítették az összetartozás érzését. A

A fiatalok egymás kultúrájával és életszemléletével ismerkedtek

Tordán táboroztak a csillagvárosi ifjak

A Nagyvárad Csillagvárosi Egyházközség maroknyi ifjúsági csoportja, néhány barátal kiegészülve, jóhangulatú táborozáson vehetett részt augusztus 27-29. között Tordán. A fiatalokat az újtordai református gyülekezeti ház fogadta be, kirándulásuknak témája pedig a keresztyéniség válsága, illetve a gondviselés volt.

Az ifjak érkezésük napján, pénteken városismertető játék keretében ismerhették meg a felújított városközpont magyar épített és szellemi örökségét; a központ középkori templomait, a római romokat, ezt követően pedig megoldásokat próbáltak keresni azokra a problémákra, amelyek végigkísérhetik egy ifjúsági csoport életét.

Másnap a példásan felújított sóbánya vendégeiként kipróbálhatták a népszerű hely összes nevezettségét, délután pedig a sós fürdőben lógathatták lábukat. A grillvacsora közben mindenki vallott arról, hogy hogyan tapasztalják meg az isteni gondviselést, majd levonták a következtetést: Isten vizsgálta leptüket az idegen városban is. Képes élménybeszámolójuk az interneten is fellelhető, a <http://csillagvaros.blogspot.com> oldalon.

Ugyanakkor hirdetjük, hogy a nyári vakációzat lezárandó, újra várjuk minden kedves ifjúsági tagunkat (taval, illetve idén konfirmáltakat, valamint idősebbeket) a vasárnaponként fél hattól kezdődő alkalmainkra!

két csoport összekovácsolódott, ismereteiben gyarapodott. Jó volt látni a sugárzó arcú fiatalokat együtt táncolni, színdarabot próbálni, festeni, főzni, kirándulni, múzeumot látogatni.

Ez a tábor ismét bebizonyította a gondviselés csodáját és áldásait. A folytatás reményében búcsúztunk el vendégeinktől és elmondhattuk: „Áldással megyünk, megyünk innen el, boldog már a szívünk és néked énekel.”

A szervezők nevében:

BÁNYAI MELINDA presbiter, projektfelelős

KIRÁLYHÁGÓMELLÉK: EGYHÁZMEGYEI TISZTÚJTÁSOK, EGYHÁZKERÜLETI JEJÖLŐLEK. Egyházkerületünk egyházmegyében augusztus 27-én választó közgyűlést, valamint egyházkerületi tisztségjelölő gyűléseket tartottak.

Az egyházmegyei tisztségek esetében újválasztották a Bihari Egyházmegye élére **Mikló Ferenc** esperest. A főgondnok **Bódi Kálmán** lett. A Nagykárolyi Egyházmegye eddigi vezetőit nagy többséggel választották újra a következő hat éves ciklusra. A három jelölt közül **Nagy Sándor** a szavazatok kétharmadát szerezte meg. Itt a főgondnoki tisztséget továbbra is **Geréb Miklós** látja el. Nem változott a Temesvári Egyházmegye elnöksége sem, ahol **Fazakas Csaba** esperes és **Pataki Károly** főgondnok folytathatják a megkezdett munkát. Újválasztották továbbá **Bogdán Zsolt** esperest is a Zilahi Egyházmegyében, a főgondnok itt **Demjén Attila** lett. Az arad-belvárosi református imateremben megtartott választói közgyűlésen **Módi József** lelképásztort választották az Aradi Egyházmegye esperesévé. A főgondnoki tisztségre jelöltek közül **Venter Miklós** kapta a legtöbb szavazatot. Az Érmelléki Egyházmegye tisztújító közgyűlésén esperesnek **Rákosi Jenő** szentjohbi lelkészt választották, míg főgondnok **Kürti László** lett. A Nagybányai Egyházmegyében **Varga Károly** koltói lelképásztor tölti be a következő ciklusban az esperesi, míg **Vicsai János** a főgondnoki tisztséget. A szatmárnémeti Lánocs templomban **Kovács Sándor** egri lelképásztor a Szatmári Egyházmegye esperesévé, **Csúry Miklóst** pedig főgondnokává választották.

Az egyházkerületi jelölések összesítése: A püspöki tisztségre **Csúry István** jelenlegi püspök 199 jelölést kapott, **Csernák Béla** 52-t, míg **Józsa Ferenc** 6-ot. Főgondnoknak **Dr. Varga Attila** 162 jelölést kapott, **Kovács Zoltán** jelenlegi főgondnok 75-öt, **Darabont Sándor** 5-öt. A főjegyzői tisztségre **Forró László** előadótanácsost 105-en jelölték, **Lukács Józsefet** 61-en, **Mikló Ferencet** 19-en. Világi főjegyzői tisztségre **Török Sándort** 79-en jelölték, **Tolnay István** jelenlegi főjegyzőt 56-an, **Székely Csabát** 42-en. A generális direktori javaslatok tekintetében **Dénes Istvánra** 76-an voksoltak, **Páfi Józsefre** 24-en, **Süle Zsoltra** 20-an. Az ifjúsági előadó tisztségre **Mike Pál** 93 jelölést kapott, **Ecsedi Árpád** 42-t, **Kányai Zsolt** 39-et. A katekétikai előadói tisztségre **Szilágyi Zoltán** 143 jelölést kapott, **Herdeán Gyöngyi** 30-at, **Kurta-Tötös Szabolcs** 17-et.

Az egyházkerületben október 22-én választják meg a püspököt és a különböző tisztségviselőket.

HARANGSZÓ-ÖSSZEÁLLÍTÁS

PRESBITERKONFERENCIA...

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

Pál apostol példája által egymás megbecsülésére intett, hozzátéve: nekünk a kevesen is hűséges, valamint kegyelemből élő küldetéses egyházzá kell lennünk.

Az egymással való civódások mögött, mindig valaminek a hiánya fedezhető fel. Hol a víz, hol a kenyér, hol pedig a pénz nem elég – mutatott rá **Kerekes József**, a házigazda gyülekezet parókus lelkésze, a 2Móz 17,1-16 alapján tartott nyitóáhitatában. Felvetődik a kérdés: vajon ott van-e Isten a gyülekezetünkben, a szolgálatunknál? Mert, ha nincs ott, akkor az áldás is elmarad. Azonban valahányszor Isten botja odasújt valahová, ott mindig megszűnik a szükség. Odasújt olyan megkövesedett helyzetekre is, amelyek, mint kősziklák állanak, s ennek nyomán az anyaszent-egyházban is szabadulás és életnek jele támad – fogalmazott az igehirdető.

A két egyházkerület által közösen szervezett konferencia a presbiterszövetségek együttműködéséből fakad – mutatott rá **László Kálmán**, a királyhágómelléki Presbiter Szövetség elnöke, a konferenciát megnyitó beszédében.

Imre Sándor tiszántúli főgondnok és presbiter szövetségi elnök köszöntésében a tiszántúliak jövő évi, berekfürdői presbiterkonferenciájára invitálta a megjelenteket. Ezt követően **Szabadi István**, a Tiszántúli Egyházkerület Levéltárának igazgatója tartotta meg a konferencia nyitóelőadását *Bocsikai István és a bécsi béke* címen. Mint rámutatott: a bécsi béke a református egyház számára nem hozott újat, inkább úgy fogalmazhatnánk, hogy az erdélyi vallásszabadság vívmányait nyújtotta a magyarság számára. Bocsikai alakja már a korabeli irodalomban is a vallásszabadság védelmezőjeként jelenik meg, a magyarok Mózeseként maradt meg a köztudatban.

Az előadást követő hozzászólásokat a rogériuszi énekkar fellépése követte, **Kozma Gyula** kántor-karnagy vezényletével, **Geréb Miklós** lelkipásztor orgonakiséretével. A vacsorát újabb zenei szolgálat követte, a Debrecen-Nagytemplomi Egyházközség Éden nevű zenekarának köszönhetően.

F. T.

A Váradai Biblia kimenekítése

Szombaton **Kövendi István** iskolalelkész a Jn 3,30 alapján tartott reggeli áhitattal folytatódott a konferencia. Ezt követően a *Református fejedelmek iskolapolitikája* címen **Pálfi József** lelkipásztor, egyetemi tanár előadására került sor. A Báthori István és Bethlen Gábor által kialakított iskolarendszert és építkezést a Rákócziak és Apafi Mihály is tovább erősítették. Minden református egyházközség mellett iskolák voltak, ahol

felnőttek az egyház eszméit tovább vivő generációk – mutatott rá az előadó.

Ezután **Pénzes Tiborc Szabolcs**, a Károli Református Egyetem Puritanizmus-kutató Intézetének munkatársa érkezett: *Fejezetek a nagyváradi református kollégium Rákócziak korabeli (XVII. század) történetéből* címmel. Az előadó leszögezte, hogy a váradi iskola és kollégium az 1645-1660 közötti időszakban a puritanizmus egyik fellegváraként virágzott, s mint ilyen megállta helyét a felsőoktatási intézmények között.

Az előadásokat verses-zenés összeállítás követte, a debreceni Kossuth utcai Egyház-

A vendégülátó gyülekezet énekkarának szolgálata, Kozma Gyula vezényletével

község ifjúsági csoportjának fellépésével. Ebéd után **Szilágyi Sándor**, a Magyar Presbiteri Szövetség főtáskára a szervezet megalkulásáról és tevékenységéről szolt, **Szabó Dániel**, a szervezet elnöke pedig a külmisztio fontosságát eseteelte.

A konferencia záró előadását **Tunyogi Lehel** lelkipásztor a Váradai Bibliáról tartotta. Ennek egyik különlegessége, hogy már az első oldalon jelen van egy úgynevezett Summarium - összefoglaló, a Glossarium - szójegyzetek és a Textuarium - szójegyzetek, hogy az olvasó könnyebben megérthesse a Biblia szövegét. Nyomatása 1657-ben kezdődött Váradon, Bethlen István, I. Rákóczi György és felesége, Lorántffy Zsuzsanna, Rhédei Ferenc és Barcsay Ákos, valamint néhány tiszántúli egyházmegye adományaiából. Időközben a török támadás a vár elestével fenyegetett. A várvédők egyik feltételként azt szabták az ostromlóknak, hogy a már kinyomtatott példányokat, a nyomtatáshoz szükséges papírt és a nyomdai felszerelést épségben engedjék ki a várból. A szabad elvonulást követően a nyomtatás 1661-ben Kolozsvárról fejeződött be. Váradnak nevezik, mert a munka ott indult el. A magyar nyelvű Biblia a Károlyi-fordítást tartalmazza, Köleséri Sámuel átdolgozásával és szójegyzeteivel.

Az előadást követően **Venter Miklós** királyhágómelléki PSZ-főtáskár és Imre Sándor köszönte meg a jelenlévőknek a hasznos együttlétét, ugyanakkor reményüket fejezték ki, hogy akik részt vettek a két napos rendezvényen kellemes élményekkel gazdagodva térnek haza.

TÓTH ZSIGMOND

ELHUNYT RITOÓK PÁL.

Szeptember 6-ára virradó éjjel, hosszú szenvedés után elhunyt dr. Ritoók Pál nyugalmazott MÁV főtanácsos, a Magyar Református Presbiteri Szövetség 8 évig volt főtáskára, majd 6 évig ügyvezető elnöke, legutóbb elnökségi tagja, a Budapest-Józsefvárosi Egyházközség főgondnoka.

A villámlevélben szétküldött szeptemberi első Harangszó előzetesére, még szokása szerint visszajelzett: megkapta, sok érdekes cikkre felfigyelt, köszöni. Minden beharangozóra válaszolt, köszönettel nyugtázta, mindig volt egy-egy kedves, bátorító, dicsérő szava a friss lapszámmal kapcsolatban; különösen akkor, ha a Presbiter rovatba került egy-egy számára érdekes téma, beszámoló.

Nem is az a lényeg most, hogy 680 címzett közül egyedül ő vette a fáradságot egy köszönöm-re, hanem az, hogy azt adta, azt nyújtotta, amire mi, többiek egyre kevésbé vagyunk képesek... Nem jön több kedves, pár mondatba foglalt levél Pali bácsitól. Hiányozni fog bölcs jóindulata, szeretete, alázata, a tőle kapott jó szó.

Sok jó szóval leszünk szegényebbek nélküle. Emléke legyen áldott! A szerk.

FALUDY GYÖRGY

Október 6.

(részlet)

*A vesztőhelyre sáros út vitt és kikericsék kékjei.
Száz év, s meghaltam volna úgyis -
vigasztalódott Vécsey.
Lahner György sírt s a földre nézett,
Damjanich szekéren feküdt,
Leiningen felmentő honvédek
árnyát kereste mindenütt.
S a táj olyan volt, mint a fácán:
tarló, fák vérfoltjai,
és ő, tarkán, libegve, hátán:
elhulló, bús-szép tollai.*

*Aradon így. A pesti téren
is ütötték a dobokat,
de ő; nem félt, csak arca széle
vetett rózsálló lobokat.
Mosolygott. Mi bánta, hogy vége?
Branyiszkónál nevét az égre
karcolta kardja, a híres.
Ez volt Dembinski hadsegéde,
Abancourt Károly ezredes.
S mi elfeledtük. A miniszter,
bár hívták, maradtak egyedül.
- Az Al-Dunán szólt mély a gázló
s vénember már nem menekül.
Leszek bitófán harci zászló,
ha sorsom ezt így róta ki -
s habár magyar volt Csány László,
úgy halt meg, mint egy római.*

OLVASÓLÁMPA

304 levél - Szilágyi Domokos családi levelezése

Családban marad, köztünk marad, politikusok iratokat titkosítanak, titkos írásról, levéltitokról is beszélünk, de vannak a természetnek is titkai. Embersoportokat összekötő közös kincs is lehet egy titok. Mégis egyszer felpattannak a záruk, a titkot nem szűk csoport, hanem nagyobb közösség birtokolhatja. Hoz-e változást egy-egy titok felbontása a titkot őrzők kapcsolatában, és hoz-e változást a titkokhoz jutottak életében? *Szilágyi Domokos családi levelezése* című kötet esetében inkább úgy kellene feltenni a kérdést, hogy Szisz költészetének ismeretében ez a 304 levél és végrendelet mondhat-e még újat számunkra költőnkéről?

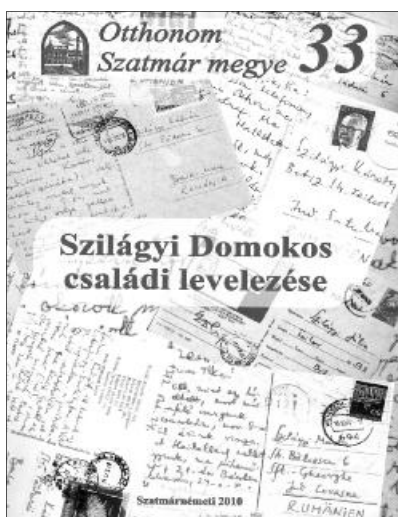
Amilyen egyszerűnek tűnik a kérdésfelvetés, olyan összetett és sokféleképpen értelmezhető az „igen” válasz. Igen, még akkor is, ha tudjuk és állítjuk a költészet nem csak a test, hanem a lélek és az ész világának mozgásait, forrongásait, álmait, örömeit és keserűségeit úgy mondja el, hogy az az érzésünk, költőnk már teljesen levetkőzve, mai szóval átvilágítva áll előttünk.

Ezekben a levelekben nem az ismeretlen olvasó a címzett, hanem szülők, testvérek élet- és házastársak. Markáns kép alakul ki az olvasóban a korabeli gyermek-szülő viszonyról, a gyermek szülőtiszteléről, ragaszkodásáról, a korabeli diákeletről, a magyarláposi majd batizi református lelkész családjáról, annak gazdasági, politikai helyzetéről. És ez a gyermek még befutott költő korában is gyermek maradt. A külső szemlélő számára különösen szép és meghatározó Domi töretlen ragaszkodása szüleihez és testvéreihez még akkor is, amikor már Szisz lett a gyermekből.

Aki Szisz verseit ismeri, jól tudja, hogy a humortól eljutott a maró gúnyig. Úgy a humoros, mint a gúnyos hangvétel jelen leveleiben is. A kisdíák egy-egy viccelt fejezte be leveleit. Aztán 1955. őszétől eltűnnek a szórakoztatást célzó viccek. Ez nem azt jelenti, hogy eltűnt leveleiből a humor és a gúny, de céltáblájává önmagát tette ezután. Fájdalmas olvasni ezeket a sorait.

Szilágyi Domokos családi levelezésében alig-alig mutatkozik az irodalmár, még kevésbé az a hatalmas műveltségű ember, aki kortársai közül ilyen tekintetben is kiemelkedett. Gyermeki és testvéri hangütés jellemzi minden egyes sorát. Míg keserű humorba csomagolva elmondja sorsa eseményeit, közben szülei, testvérei életének alakulását követi különös figyelemmel és érdeklődéssel, mindenkiről, mindent akart tudni. Mindenkin, kivétel nélkül segíteni akart, és lehetőségei szerint segít is.

Két levélben (a család sorsának alakulása iránt érdeklődve) kitér anyai felmenőire, a Szászokra, akik Erdély szellemi életében, mint egyházi vezetők, tollforgató emberek igen jelentős szerepet játszottak. Mondhatni főszerepet, hiszen Szász Domokos püspököt maga Ferenc József is meglátogatta, amikor Kolozsváron bemutatta neki a Református Kollégiumot. Erről fénykép is található a könyvben. A kötet 115. levele vázlatos felsorolást nyújt ezen

méltatlanul elfelejtett erdélyi nagyságokról. Még egy levélre (150.) bukkanhat az olvasó, amelyben az irodalmár szólal meg. Ez pedig néhány fogalmazási tanáccsal látja el az írásra bátorodót. Igen tanulságos!

Külön teret érdemelne a házasi és élettársakkal folytatott levelezés elemzése, a tanáraitól szóló sorok, a gazdag fényképgyűjtemény, a melléklet, a költő életét és műveit, családtagjait bemutató oldalak, a borítékon található Domi, illetve Szisz-kézírások, a belügy célpontjába cím alatt közölt iratok, a végrendelet stb.

Szilágyi Domokos családi levelezését a költő öccse Kálmán rendezte sajtó alá, ő látta el elő- és utószóval, magyarázatokkal, jegyzetekkel. A Szilágyi Domokos kutatás számára forrásértékűek Szilágyi Kálmán itt olvasható megnyilatkozásai és tanúságtételei is. Az ő ötlete, az ő érdeme a könyv megszületése. Köszönet érte!

A levelek ebben a kötetben időrendi sorrend szerint számozással ellátva jelennek meg, azzal a céllal, hogy áttekinthetőbbé váljanak az olvasó számára.

A kötet az *Otthonom Szatmár megye* sorozat 33. darabjaként jelent meg.

CSIRÁK CSABA

Zodiákusok és horoszkópológia (III.)

Egy ősi hermetikus fragmentum szerint „... a csillagok, a számok, a szférák sorsotokat beszélnek, éneklik, nyilatkoztatják ki.”

A Nap az égbolton 365,24 nap alatt egy kört ír le, az ekliptikát „kásztázza-pásztázza” körül. Ezt az utat egy év alatt teszi meg.

Ezen a vándorúton – 12 csillagképen át – vezet a „via Solis”: inverz haladványban szeli át kb. 1-1 hónap alatt a Kos, Halak, Vízöntő, Bak, Nyilas, Skorpió, Mérleg, Szűz, Oroszlán, Rák, Ikrek, Bika állatöveket (állatövek, zodiákusok azért, mert a csillag-tömbök alakzata egy-egy állat formájára emlékeztet).

Az asztrológusok szerint meghatározó jelentősége van annak, hogy milyen jegyben született egy-egy ember, sőt a horoszkóp összeállításakor sokat nyom az is a latba, hogy melyik nap melyik órájában, percében látta meg a delikvens a napvilágot.

A „csillaglesők” szerint döntő befolyást gyakorol az egyén karakterére egy-egy zodiákus uralkodó bolygója. (Például a Kos-szülöttek a Mars bolygó dominanciája által harcias, tüzes jelleműek; az Oroszlán-szülöttek a Nap uralma alatt méltóságteljesek, néha gőgösek stb.)

Megfelelő szerencsekövek, fémek, színek, kabbalisztikus számok, növények stb. tartoznak egy-egy állatöv szülöttjéhez, amelyek a domináns bolygó karakterét hordozzák, így a csillagjósok véleménye szerint helyes amulettként hordani a megfelelő fém, (fél)drágakövet, számot stb.

Vitathatatlan az, hogy különösen a Napnak és a Holdnak szerepe van az ember vér(tűz) keringésében, vagy nedv(víz) háztartásában és lehetséges az is, hogy a Mars, vagy éppen a Vénusz valamelyes befolyást gyakorol a harci erényekre, vagy az érzelmi, szerelmi életre, ahogyan ez a mitológiai képletekben előttünk áll. De hogy vége-hossza s végeredményben értelme nincs a végkimerülésig is menő vizsgálatásnak az bizonyos.

Óskeresztényen körökben is bizonyára ismert volt az asztrológia, erre vonatkozóan jelzésértékű lehet Pál apostol megjegyzése: „Megtartjátok a napokat és a hónapokat és időket, meg az esztendőket. Féltetek titeket, hogy hiába fáradoztam körültek.” (Gal 4,10-11)

Keresztényen naptárainkban is fennmaradt a régi hagyomány: Vízöntő, Szűz stb. hónapjaként van egy-egy időperiódus „bejelölve”. Ez így önmagában nem rossz, viszont kinyitva a napilapot, horoszkópunkra alapozni, az már minimum naivság és értelmetlenség.

Keresztényként legjobb az Isten által teremtetett égre csodálkozó gyermekként tekinteni – a sok cifra és „hagymázos prófécia” helyett –, a betlehemi csillagra figyelni, s arra az Üdvözítőre, aki ezen időntűli zodiákus „örök jegyében született, él és elevenít”.

BOROS J. ATTILA

REFORMÁTUS LELKIGONDOZÁS A VILÁGHÁLÓN. A Magyarországi Református Missziói Központ egyelőre hétfőként (péntektől vasárnapig) 21 órától éjjel 1 óráig lelkigondozói szolgálatot indított. Isten Szentlelkének segítségül hívásával szeretnének segítségül lenni azoknak, akik lelki válságban vannak, krízist élnek át, magányosnak, vagy reményvesztettnek érzik magukat. A szolgálat négy fő problémacsoportra koncentrál, így az emberi kapcsolatokra, hitbeli és az egyházzal kapcsolatos kérdésekre, a személyiség vonatkozásaira, valamint információk szolgáltatására. Elérhetőség: SKYPE azonosító: lelkigondozas1 www.skype-telefon.hu

MAGYAR ELNÖKÖT VÁLASZTOTTAK A CE VILÁGSZÖVETSÉG ÉLÉRE. A Limában (Peru) augusztus 3-7. között tartott 26. CE Világtalálkozó keretében, a CE Világszövetség megtartotta tisztújító ülését. A második négyéves mandátumát is letöltött és ilyenként világszövetségi elnöki tisztségéből leköszönő **Faataape Lavata'i** Amerikai-Szamóából származó kongregacionalista lelképásztor utódjává a jelenlévők

egyhangúan **Adorján Kálmán** erdélyi református lelképásztor választották. A CE Világszövetség vezető tanácsába **Berke Krisztina Ágnes** is bekerült, szintén egyhangú döntés alapján. A közel 130 éves nemzetközi CE mozgalom első ízben választott magyarajkú elnököt.

TERJED A KERESZTYÉNISÉG KÍNÁBAN. A Chinese Academy of Social Sciences valláskutató intézetének friss felmérése szerint 2010-ben már a kínai lakosság 1,8 százaléka, azaz mintegy 23,5 millió ember tekinti magát keresztyénnek. A kutatók szerint a keresztyénység felé fordulás a kínai gazdaság felfutásával és a kormány nemzetközi politikai nyitásával párhuzamosan ment végbe. A kínai keresztyének 73 százaléka 1993 után csatlakozott az egyházhoz. A legtöbb hívő a leglátványosabban prosperáló régiókban, azaz az északi partvidéken és a Jangce mentén él. A felmérés eredményei szerint a hívők 15 százaléka a családi hagyományokra hivatkozva választotta a keresztyénységet, 69 százalékuk pedig – saját állítása szerint – maga vagy közeli családtagja betegsége miatt lett hívő.

MI SEGÍTI A KIÉGÉS ELLEN AZ EGYHÁZBAN ÉS AZON KÍVÜL? Ezt a kérdést egyre többen teszik fel az egyházban és azon kívül is. A keresztyén magatartás megóvhat, de vezethet is kiégéshez – állapítja meg **Klaus-Dieter Straßburg** vesztfáliai protestáns lelkész „Segít-e a hit a burnout ellen?” című tanulmányában. Szerinte lényeges, hogyan ítéli meg ki-ki a maga tetteit. Ha az egyéni cselekvés a mérték az élet értelme és eredményessége szempontjából, tehát az, amit én teszek, s gondolok jónak, helyesnek, akkor előbb-utóbb bekövetkezik a burnout. Ha viszont az egyén tudatában van saját cselekvése viszonylagosságának, s az isteni cselekvés jelentőségének, akkor ez felszabadítja annak kényszere alól, hogy ő adjon életének értelmet és biztossá „sikerességét”. Az egyéni élet ott és akkor megy át kiteljesülésbe, ahol és amikor a keresztyén hit és tudatosság nyilvánvalóvá teszi: nem saját erőből határozzuk meg életünk értelmét vagy értelmetlenségét, hanem Isten ereje az, ami hatékonyvá válva bennünk, segít a jó döntések meghozatalában.

EGYKORI ISKOLATÁRSÁK TALÁLKOZTAK ZSIBÓN

„Mert jó nekünk együtt lenni!”

Ötvenkét év után is boldogan öleltük meg egymást, gyerekes örömmel üdvözlöttünk minden zsibói ismerőst a református templom bejáratánál, Wesselényi Miklós szobra előtt. Sokfelől érkezünk: Brassó, Vajdahunyad, Nagyvárád, Zilah, Nagybánya, Szatmár, Mihályfalva. Két éve találkoztunk konfirmációnk 50. évfordulóján, amikor elhatároztuk, hogy ezután két évenként jöjjünk össze pár órára, mert jó nekünk együtt lenni.

Deák Zoltán matematikatanárunk mindig velünk van, pedig 80 felé jár, de még jól bírja magát és nagy lelkesedéssel mesél az együtt töltött évekről. A két osztály: a VII. A és a VII. B már akkor kivált a barátság és összetartozás tekintetében. Szüleik hitben nevelték őket, ezért kedves ma is számukra a templom és az iskola. Sajnos a régi iskolának nyoma sincs, de tovább él emlékeinkben. Abban az időben, mikor mi jártunk elemi iskolába, sok magyar gyermek volt, több osztályban. Ma már csak 1-1 osztály van, de ez is kihálóban.

Kovács Feri osztályfőnökünk fehér és piros székfűccsokkal várt. Pirossal köszöntötte a három Máriát, mi többiek pedig fehér székfűt kaptunk kedves figyelmességként a férfiaktól.

Dél előtt fél 11-kor a templomban istentisztelettel kezdődött az együttlét. A gyülekezet velünk ünnepelt. Molnár Endre tiszteletes úr, aki szintén zsibói és velünk egyidős barátunk, iskolatársunk hirdette az ígét. Mint elhangzott: a templom egy ékszerdoboz, benne a hívek az ékszer. Ezek között is van értékes és értékesebb. Ilyenek vagytok ti, akik annyi év után is vágytok a templomotok után, mert sajnos sokfelé egyre kevesebb az Istenháza utáni vágyódás.

Egy perc néma csenddel emlékeztünk a 11 eltávozott osztálytársról. Imádkoztunk egy nagyon beteg osztálytársunkért. Elénekeltek a székely- és a nemzeti himnusz, mely még ünnepélyesebbé tette az alkalmat.

Az imateremben a helyi nőszövetség kávéval, üdítővel fogadott. Akik előző nap,

Konfirmációjuk 52. évfordulóján ismét találkoztak az egykori iskolatársak

szombaton érkeztek, megnézték a gyönyörű botanikus kertet a Wesselényi kastély körül. A fekvése, elrendezése, parkjai csodás látványnak bizonyultak. A közös ebédünk alatt fényképeztünk, beszélgettünk, emlékeket idéztünk fel. Mindenkinek volt mondanivalója.

Késő délután úgy váltunk el egymástól, hogy két év múlva, ha Isten segít, újra ugyanitt találkozunk. Viszontlátásra!

SZÉLL KATALIN

SZILÁGYBALLAI GYÜLEKEZETI TÜKÖR

Hármas testvérgyülekezeti találkozó

„Ragaszkodjatok az Úrhoz, a ti Istenetekhez, amiképpen e mai napig cselekedtetek” (Józs 23,8). Az ünneptelen félév Szilágyballán sem telt el esemény nélkül, sőt, kimondottan ünnepi hangulatba hozott bennünket több rendkívüli gyülekezeti esemény: hármas testvérgyülekezeti találkozó és újkönyeri hálaadással egybekötött vakációs bibliahét.

A testvérgyülekezeti kapcsolat 1991-ben kezdődött a Református Világtalálkozó sárospataki rendezvényén, ahol először az ózdi, majd később a Kazincbarcika-alsó református gyülekezettel ismerkedtünk meg. Ekkor Kazincbarcikának már volt egy felvidéki testvérgyülekezete: Tornalja. Néhány közös találkozót követően megfogalmazódott bennünk az igény, hogy bővítve a kört, legyen hármas a mi testvérgyülekezeti kötődésünk. 2004-ben egy nagyszabású hármas találkozó volt nálunk, Szilágyballán, amelyen jelen volt Ft. Tökés László, akkori püspök is, aláírásával is ellátva testvérgyülekezeti megállapodásunkat, amelyre Isten áldását kérte.

A szilágyballai református templom

Testvérgyülekezeti körforgás

Azóta elindult egy körforgás, amely frissen hat mindannyiunk „vérkeringésére”. Évente találkozunk az éppen soron lévő gyülekezetben, együtt töltve egy hétvégét. Az idén Kazincbarcika-alsó volt a házigazda gyülekezet. Augusztus 20-án, országalapító Szent István ünnepén, estére érkezünk meg, huszonhárom képviselve az itthon maradtakat. Mindenki fáradt volt, de az ismerős arcok feledtették ezt velünk. Miután mindenki megtalálta a maga házigazdáját, elvonultunk szállásadóinkhoz, ahol még hosszú beszélgetések következtek a kiadós vacsora után.

Másnap, viszonylag korán reggel, már várt bennünket a házigazda gyülekezet által bérelt kényelmes autóbusz. De várt még más meglepetés is. Ugyanis erre az alkalomra átjöttek a tornaljai testvérek is (képviselési szinten), így együtt mentünk a szép és tartalmas kirándulásra. Először Boldogkővárárt tekintettük meg és ámulunk őseink leleményességén és szívós kitartásán. Nekik is köszönhetjük, hogy vagyunk, hogy magyarok vagyunk. A vár magaslatán jól elfáradva, megéhezve, nem messze a vártól egy étterem fedett teraszán, finom ételekkel csillapíthattuk éhségünket. Ezt is köszönjük, elsősorban Istennek, és házigazdáinknak is. Miután a desszertet is elfogyasztottuk, az előálló autóbusz jelezte, hogy menni kell tovább.

A következő két helyszínről már mindenki hallhatott: Vizsoly és Gönc. Mindkét helység a Bibliával, mégpedig az úgynevezett Károli (vagy Károlyi) Bibliával van összefüggésben. Göncön fordították és Vizsolyban nyomtatták. Károlyi (családi néven Radics) Gáspár Göncön volt prédikátor. Sokak számára felemelő érzés volt az egykori nyomdagép másolatán saját kezeikkel elkészíteni a Vizsolyi templom lenyomatát.

A tartalmas látóvalók és előadás után folytattuk utazásunkat Göncre, ahol a református templom és a múzeum megtekintése következett. Károli 1563-tól 1591-ben bekövetkezett haláláig volt Gönc prédikátora. Míg Vizsolyban „csak” egy mellszobor, Göncön egész alakos szobor állít emléket Károlinak. A jelenlegi gönci lelkész: Csomós József, a Tiszáninneni Egyházkerület püspöke is, aki ottjártunkkor nem tartózkodott odahaza, így sajnálatunkra nem találkozhattunk vele. Mivel a nap egyre fáradtabban csúszott lefele pályáján és mi is elvégeztük tervbe vett munkánkat, hazafelé indult az 50 fős csapat, szép egyházi énekeket sorjázva.

Istenhez való ragaszkodás

A pihentető éjszaka után, egy új hét reggelén, vasárnap, e sorok szerzőjét érte a megtiszteltetés, hogy az Úr igéjét hirdesse a három gyülekezetből jelenlévő híveknek. Az alapige a Józs 23,8 volt, azzal a központi üzenettel, hogy az Istenhez való ragaszkodás minden körülmények között feladata, sőt kötelessége a keresztyén embernek. Ez tartotta meg népünket 1114 éven keresztül, és ez megmaradásunk záloga ma is. Az Ige üzenetét mélyítette a miskolci Csengettyűs együttes szolgálata.

Istentisztelet után átvonultunk az egyháztól megvásárolt és étteremmé átalakított helyiségbe, ahol finom ebédrel kedveskedtek házigazdáink. Együttétekezésünk, össze-

KEDVES OLVASÓINK! Az idei nyár egyházi eseményeiből szeptemberi lapszámainkban már több tudósítást olvashattak. Az időközben érkezett beszámolóknak is örömmel adunk helyet. Megszokhatták, hogy időnként mellékletekkel „feszoghatták” lapunk 8 oldalának szűk és rég kinőtt kereteit. Ezúttal Református élet című rovatunk jelentkezik négy oldalas melléklettel. Fogadják szeretettel. A szerk.

A vasárnap délelőtti istentisztelet egyik momentuma

tartozásunk szimbolikus kifejezője. Ugyancsak az ebédnél került sor az ajándékok átvételére, amit tornaljai testvéreink és mi kaptunk: egy 2011-es falinaptár, tornaljai, barcikai és ballai képekkel illusztrálva. A kellemes légkörben elfogyasztott ebéd után, a Gyülekezeti Teremben szolgálatkész lányok és asszonyok finom süteményekkel, üdítővel kedveskedtek. Mivel „az idő, eközben haladott sietve” (Petőfi), mi is jónak láttuk elkezdeni a búcsúzkodás szép, de mindig meghatározott zertartását. Megköszöntük a házigazdáknak a szíves és színvonalas vendéglátást, tornaljai testvéreinknek a jövő évre szóló meghívást. Miután felszálltunk a buszra, közös imában köszöntük meg Istennek mindazt a szépet és jót, amiben részlettett. Elindultunk, és a kezdetben énekszóval is „hangoskodó” minigyülekezet lassan elcsendesedett.

Mátészalkán az egyik nagyáruház még „befogadta” maradék forintjainkat, a határnál már félelemmentesen gördültünk át és éjfél sem volt, haza is értünk. Illesse köszönet a szilágypercesi Harmonia Kft-t az igazán tisztes kiszolgálásért és áralkalmazásért.

Zárszóként mit is mondhatnék: keresztyénnek lenni jó, mert nem vagy egyedül, mert testvéreid vannak közelben és távolban. Ha 300 km-t is kell megtenni, hogy találkozhass, ne sajnáld, mert bőven kárpótol érte a találkozás öröme és a testvérek atyja, a mi Istenünk. Legyen áldott, háromszor szent neve. Ámen.

VALLÁSI, KULTURÁLIS ÉS TÖRTÉNELMI ÉRTÉKEK KÍNÁLATA

Nyúzövölgyi népünnepély

Ebben az évben is megrendezésre került az Érmelléki Református Egyházmegye és a Bihar-diószegi Református Egyházközség szervezésében Bocskai István és a hajdúk győztes diószegi szabadságharcának emlékünnepe, immár ötödik alkalommal. Az egész napos vallási-művelődési és történelmi népünnepély az évek alatt rengeteget bővült és színesedett, így mindenki találhatott magának most is kellemes szórakozást az ünnepi programokban.

Vasárnap délelőtt szokás szerint kondult a harang, hívogatta mindazokat, akik még nem mentek ki a Nyúzövölgybe. Az Ige: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” (Róm 8,31) volt. Az ígértetés által az itthonmaradtak is bekapcsolódhattak az ünneplők tömegébe.

Közben kint a völgyben már harmatos reggel óta pezsgett az élet. Harminc üstben főtt a finom bográcsos, az idén először – Szabó Józsefnek köszönhetően – pedig kézművesek vására is tartott a fejedelmi táborban. A gyerekek számára gyöngyfűző- és mesesátor kínálta remek szórakozást, közben szülei és nagyszülei a színpadnál hallgathatták Martin Tímea csodálatos hangját és énekét. Ezt követően Oláh Attila tépei lelkipásztor és Gellért Gyula bihari diószegi esperes-lelkész ünnepélyesen kinyilvánították a két gyülekezet közötti testvéri együttműködést. Majd három érdekes előadás hangzott el: Maklucz Attila tanár Kőlcsey Ferencről, Ghitea Angéla kántornő Erkel Ferencről, Nagy Béla Bocskai-kutató pedig Bocskai Istvánról adott át számunkra sok érdekes információt.

Ölveti Gábor a debreceni városi lelváltár főleváltárosa bemutatta a nádsátrakon elhelyezett Bocskai István okleveleiből összeállított kiállítást. Elmondta, hogy ilyen körülmények (kint a mezőn és nádsátor oldalán) között még nem látta ez a kiállítást. Az előadásokat az érmelléki összkórus

Gellért Gyula lelkész-esperes (középen), az ünnepség megálmodója és megszervezője

Idén is a történelmi hűség jegyében zajlott le a látványos csataimitáció

(Bihardiószeg, Margitta és Szalacs) énekszámait követték változatosságot hozva a hallgatóságnak. Meleg Vilmos színművész szavaltatát a Nagykágyai Néptáncosok műsora követte. Gellért Gyula esperes, az egész ünnepség megálmodója és megszervezője, emléklapokat nyújtott át az ünnepség szervezésében aktívan résztvevőknek. Majd a diószegi Szömörce tánca varázsolta el a nézőközönséget.

Miközben a pódiumon zajlottak a változatos programok, addig a nádsátrakon csendesen folyt a harcosok felruházása és felfegyverzése, így lassan tele lett a mező hajdú és osztrák harcosokkal.

A délutáni órákban a nyüzsgő több ezres tömeget harangszó hívta istentiszteletre és elcsendesedésre. Az ígét Vad Zsigmond, a Debreceni Református Egyházmegye esperese hirdette.

Az istentiszteletet követően Gellért Gyula esperes, mint házigazda köszöntötte az egybegyűlteket, majd Szólláth Tibor országgyűlési képviselő köszöntője hangzott el. Birtalan József és társai tárogatóval toborozták a vitézeket és a nézőket a csataterre. A felsereglent csapatokat mindenki ámulva nézte, főképpen a gyermekek csodálták tágra nyílt szemekkel a dölceg lovasokat és fegyveres gyalogkatonákat. Tisztavatás és eskütétel után minden hadtest elfoglalta a helyét, és megkezdődött a csata Négyesi Lajos ezredes vezényleésével. A kukoricásban megbúvó hajdú csapat megrohmozta a vonuló osztrák hadtestet, mely válaszképpen sortűzet és ágyútűzet nyitott. A pirotechnikának köszönhetően e jelenetek nagyon élethűen sikerültek. A gyalogcsapatok csatározása közben megérkeztek a

lovasok is, előbb az osztrák részről Petz ezredes vezetésével, majd a hajdúk számára is jött a segítség a közeli domb mögül. Végül a csatában nem történt változás, ebben az évben is a hajdúk nyertek a szekértábor felrobbantásával, azaz most is a történelemhez hűek maradtunk.

A csatajelenet után a Pusztai Farkasok hagyományörző csapat íjászbemutatójában gyönyörködhattunk, majd az emléksziklához vonult le a közönség. Katona Jenő Kaliforniából hazalátogatott lelkipásztor szívhezszóló prédikációja és imája, valamint Papp Gyula ezredes beszéde után mindenki elhelyezte a magával hozott koszorúját, mécsesét, virágját az emléksziklánál, mely lehet, hogy több ezer magyar hajdú sírköve is egyben. A sok-sok rendezvényt felvonultató napot egy igen látványos huszárvágta zárta, mely szép záróakordja volt e drága ünnepnek.

Az alkonyat bágyadt napsütésében hazafelé indulókat magyar nótaszó kísért és megannyi élmény. Igen, e nap teljes kínálatot nyújtott vallási, kulturális és történelmi értékekből. Bárki, aki vette a fáradságot és kijött a természet lágy ölére úgy hiszem nem tért haza üres szívvel és kézzel. Az pedig, hogy ez az ünnepség már az ötödik volt, jelzés értékű: itt valami elkezdődött, itt valami már túlnőtt a fáradtság bálványozásán, itt, a Nyúzövölgyben hagyomány született, egy álom érett valósággá, egy híd jött létre családok, települések, felekezetek és nemzetiségek között. Isten áldása legyen továbbra is e drága emlék-ünnepen.

Hegyköziek kirándulása a Felvidéken

A szombati pirkadat fényében indult útnak a nyár közepén a hegyközpályi és hegyközcsatári gyülekezetek lelkes csapata, hogy felvidéki kirándulásuk során Kassán, II. Rákóczi Ferenc nyughelye előtt róják le az utódok tiszteletét.

A fejedelem, az évszázadok során a magyar életképesség jelképe lett. Földi maradványait a kassai Szent-Erzsébet székesegyházban helyezték végső nyugalomra. A székesegyház a Kárpát-medence legnagyobb csúcsíves temploma, a gótikus építészet legszebb alkotásai közé tartozik. Az északi kapuzat fölött az Utolsó ítélet és a Kálvária-jelenet sor látható, míg alsó részének közepén a dóm védőszentje: Árpád-házi Szent Erzsébet, bal oldalt Szent Imre, Szent István, jobb oldalt pedig Szent László és Szent Henrik - Szent István sógora - szobra áll.

A két gyülekezet tagjai a dómban tett látogatás után megcsodálhatták a városközpontban lévő zenélő szökőkutat és annak óránként változó harangjátékát. A pihenő után a partiumi vendégek megtekintették

Rákóczi rodostói házának hű mását, mely a negyvenes években épült, ma állandó kiállítóhely. A tárlat betekintést nyújt a fejedelem életének utolsó időszakába.

A sok élménnyel gazdagodott kirándulók Szepsi felé vették útjukat, ahol már várta őket a helyi református gyülekezet lelkipásztora: Gábor Lajos és felesége. A presbiterek finom bográcsgulyással és híres borokkal vendégelték meg a hegyközieteket.

A helyi református templomról már egy 1558-ból fennmaradt levél említést tesz. Ekkor a katolikus papon és két híven kívül az egész város protestáns hiten volt. Az ellenreformáció idején többször cserélt gazdát a templom, majd a Rákóczi szabadságharc leverése után végleg a katolikus egyházé maradt. A templom nélkül maradt reformátusok a temetőben deszkatemplomot építettek, majd folyamatosan kérvényezés után 1772-ben engedélyt kaptak kőtemplom építésére is. Egy év múlva felépült a templom, de az engedély értelmében csak fatoronnyal. Később a türelmi rendelet már

A hegyköziek Szepesiben, a református lelkesi hivatal előtt

kőtorony és kőkerítés megépítését is lehetővé tette.

A kirándulók a Szepesi Napok közepébe csöppentek, mely sok kulturális eseménnyel, illetve borkóstolóval, gasztronómiai finomságokkal és eróművészek attrakcióival zajlott.

Már éjjel körül járt az idő, mire hazaért hosszú, egynapos kirándulásáról a hegyközi gyülekezeti csoport, fáradtan, de maradandó élményekkel gazdagodva.

TÓTH ZSIGMOND

Újkenyéri hálaadással egybekötött vakációs bibliahét

Szilagyballán immár hagyományosan az újkenyérért való hálaadási alkalomra időzítjük a vakációs bibliahetet is. Örömmel volt ez a gyülekezet számára, hiszen naponta átlagosan 100 gyermek gyűlt össze, hogy megtapasztalja az Istennel és egymással való találkozás örömet.

Két csoportban foglalkozunk a gyermekekkel: délelőtt 9-től óvodáskortól nyedikesekig, délután 6-tól pedig az V-VII. osztályosokkal. Az esti bűnbánati istentiszteleten mindig jelen vannak a délutánosok, hogy lássák, szokják a templomos viselkedést és légkört.

A bibliai történetek, énekek, aranymondások is a *Jertek, ünnepeljünk* mottó köré csoportosultak. A hetet **Boros Árpád** lelkipásztor nyitotta meg, a heti aranymondáshoz, a Zsolt 118,24-hez fűzött igei útravalóval.

Minden nap énektanulással kezdődött, melyet **Tordai Ildikó** kántornő vezetett. Az ünnepekről szóló történeteket mesélés és dramatizálás formájában adta elő **Bóné Éva** vallásnővér, **Barabás Tünde** gyülekezeti diakónus-vallásnővér, valamint **Mátyás Kinga**, másodéves diakónus hallgató.

A gyermekek megismerkedhettek az Egyiptomból való szabadulás történetével, az ennek emlékére megült Páska ünnepével, amely megvilágította számukra Isten szabadító kegyelmét. A sátoros ünnep kapcsán Istent, mint gondoskodó Atyát ismerhették meg. A kánaeni menyegzőről szóló történet által lehetőségük volt megismerni a zsidó menyegzői szokásokat, valamint a Fiú Isten hatalmát, aki képes ma is csodát tenni életünkben. A pünkösdi történet a Szentlé-

Egy közösségként tapasztalhatták meg, milyen az Isten szerinti igazi ünneplés

lek csodálatos munkájáról szól, mely átforgalmazhatja mindannyiunk életét dicsőségére. Végül pedig a királyi menyegzőről szóló példázat kapcsán a gyermekek megérthették, hogy Isten mindnyájunkat hív, hogy vele ünnepelhessünk, ama végső nagy ünnepen, az Ó visszajövelekor. Hív, hogy együtt éljük életünket Ővele, kéri, hogy útítársunk lehessen a végső ünnep felé vezető úton, amely által a hétköznapjaink is ünneppé válhatnak.

A sok szép ének, bibliai történet, valamint aranymondás tanulása mellett a gyerekeknek lehetőségük volt zsidó táncot tanulni, kézimunkázni és játszani is.

Igazi ünnepi hangulatot varázsolt a péntek esti tábortűz, mely köré összegyűltek a gyerekek családtagjai is, akik megcsodálhatták, amint a gyerekek lelkesen énekelve és körtáncot lejtve dicsőítették Istent.

A hét a vasárnap délutáni istentisztelet keretében bemutatott ünnepi műsorral zárult, amikor a gyerekek a KOEN Alapítvány jóvoltából ajándékot vehettek át. Az istentiszteletet követően pedig a gyülekezet megtekinthette a gyermekek munkáiból összeállított kiállítást, valamint a hét eseményeit megőrkítő fényképeket.

A hét áldást jelentett mind a gyerekek, mind a tanítók, valamint mindazon ifjú segítők számára is, akik egész héten át szívesen segítettek a bibliahét lebonyolításában.

Jó volt együtt lenni, és egy közösségként megtapasztalni, milyen az Isten szerinti igazi ünneplés. Bárcsak mindnyájan megtapasztalnánk az igazi ünnep örömet, amely erőt adna és megszépítené a hétköznapjainkat is.

B. Á.

KERESZTYÉN PROGRAMOK AZ EMI-TÁBORBAN

Nemzeti értékekről, fiataloknak

Legyen úgy, mint régen volt! – e mottó jegyében hatodik alkalommal rendezték meg Erdély legnagyobb nemzeti fesztiválját, a gyergyószentmiklósi EMI-tábort. Augusztus 11 és 15. között ismét benépesült a székelyföldi kisváros melletti táborhely. Idén az időjárás is kedvezett a táborlakóknak, az első napi kiadós jégesőtől eltekintve.

Bár az ideai programban kiemelt fontosságú nemzetstratégiai kérdések szerepeltek, lapunk – mely idén is médiapartnere volt a rendezvénynek – elsősorban az EMI-tábor keresztyén témáira fókuszált. A programfüzetet böngészve elmondható, hogy minden eddiginél több ilyen jellegű, háttérű előadás várta az érdeklődőket. A már sokak számára jól ismert Keskeny Út sátormisszió első naptól az utolsóig nyitva állt és többek

Vetési László lelkipásztor, az erdélyi szórványkérdés egyik fő ismerője

között élményszínházzal, gitáresttel, közös énekléssel, filmvetítéssel, zsíros kenyér és üdítő melletti beszélgetéssel várta a táborlakókat. Pénteken Geréb Géza lelkipásztor, a Református Mentő Misszió székelyudvarhelyi munkatársa tartott interaktív beszélgetést a *Gyógyulás a szenvedélybetegségekből* címen. Konkrét esetekkel is megismerkedhettek az érdeklődők két olyan férfi életútja által, akik hosszú ideig az alkohol rabságában voltak.

Szerdán, a nagysátorban a *Besúgók az egyházban – a kommunizmus átka* című kerekasztal-beszélgetésen több történelmi egyház – református, katolikus, unitárius – képviselője beszélt arról, húsz évvel a rendszerváltás után milyen mélységegig jutottak el az erdélyi magyar és az anyaországi egyházak az átvilágítás kérdésében. A Királyhágómelléki Református Egyházkerületet (KRE) Antal János külügyi elő-

adótanácsos képviselte. Mint rámutatott: a KRE a mai napig őrzi élen járó, „bajnoki” szerepét az egyházi átvilágítás tekintetében. Mindenre van bocsánat, bűnbocsánat azonban csak akkor lehetséges, ha ezt megelőzi a bűnbánat. Erre azonban alig-alig volt példa az elmúlt években – szögezte le a tanácsos. Szabó Gyula mezőörsi katolikus pap elmondta, hogy a magyar állambiztonság a katolikus egyház teljes egészét lefedte (az egyház felső vezetése, a teológia tanári kara, a sajtóorgánumok, a szerzetesrendek, a nyugati határ mentén lévő plebániák stb.). A római Pápai Magyar Intézet a magyar hírszerzés előretolt bástyájaként valóságos kémközpont volt. Itt nevelődött az a püspöki és teológiai tanári állomány, akik a mai kispapi generációk nevelői...

Az erdélyi magyar szórványlélektan mélységeibe tekinthetett bele a közönség Vetési László lelkipásztor tartalmas, szuggesztív erejű előadása során. A vegyesházasság a legproblematicusabb, legkritikusabb kérdés – szögezte le az előadó, példakal illusztrálva mondandóját. Mintegy zárshóként rámutatott: az Úr Jézus Krisztus előtt egyformák vagyunk, de egymás előtt nem vagyunk egyformák.

A Gyermeksátorban minden nap során egy-egy bibliai igéből kiindulva került sor a közös játékra, foglalkozásra.

Az ideai EMI-tábor egyik újdonsága volt az úgynevezett Szórvány-sátor, melyben egész héten át tartalmas előadásokat hallgathattak meg az érdeklődők. Szerdán délután Pálffy Árpád unitárius lelkész a verespataki magyarság múltjáról és lehetséges jövőjéről értekezett. Szombat délután Gudor Botond magyarigeni református lelkész a dél-erdélyi szórványképet vázolta fel hallgatóinak. Egy másik református lelkész: Bartha József, Holtmarosról az erdélyi szórványkollégiumokat ismertette.

Az egyik legnagyobb érdeklődésre számot tartott előadás Bőjte Csaba ferences szerzetese volt, aki évek óta visszajáró vendég az EMI-táborban.

Pénteken a *Népszámlálás 2011* című kerekasztal-beszélgetés egyik résztvevője a mezőségi szórványokban szolgáló Oroszhegyi Attila református lelkipásztor volt, az '56 Erdélyben című kerekasztal vendégei között pedig katolikus szerzetesek vallottak a forradalmat követő megtorlás éveiről. Ugyanaznap délutánján a keresztyénység kezdetéről értekezett Tamás Sándor.

A tábor hagyományainak megfelelően, vasárnap délelőtt ökumenikus istentiszteletre került sor, melyen Csapai Árpád római katolikus plébános, Solymosi Alpár unitárius lelkész és Móricz Árpád reformá-

A Besúgók az egyházban című kerekasztal résztvevői. Jobbról a harmadik Antal János külügyi előadótanácsos

tus lelkipásztor hirdetett Igét. Délben Sipos Gábor történész, az Erdélyi Református Egyházkerület levéltárosa előadásában az erdélyi református egyház Trianon utáni helyzetét ismertette.

FABIÁN TIBOR

DSIDA JENŐ

Egyszerű vers
a kegyelemről

*Csodákat próbáltam:
arannyal, ezüsttel
hívtam a népeket,
jöjjenek énhozzám!
Hiába, hiába,
az arany nem kellett,
az ezüst nem kellett,
nem jöttek énhozzám.*

*Elmondtam naponta
tíz hegybeszédet,
gyönyörű szavakat,
ígéző szavakat,
hiába, hiába:
egy fül sem fülelte,
egy szív sem szívelte
a hegybeszédet.*

*Tüzet is akartam
rakni az erdőben:
nyulacska ne fázzék,
őzike ne fázzék, -
hiába, hiába!
Gyújtófám kilobbant
és a tűz nem akart
gyúlni az erdőben.*

*...S egyszer csak maguktól
gyűlnek az emberek,
együgyű szavamtól
sírásra fakadnak,
ránézniem alig kell
s a tűz is felszökken, -
az Úr áll mögöttem.*

1934